

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Høringsforslag - strategi for bærekraftig utvikling

Vi takker for Finansdepartementets invitasjon den 05.06.2007 til å avgi høringsuttalelse om utkast til Norges strategi for bærekraftig utvikling og oversender med dette kommentarer fra NTNU. På grunn av eksamensgjennomføring og ferieavvikling har det ikke latt seg gjøre å ha noen større intern innspillsprosess. Denne kortfattede uttalelsen er derfor utarbeidet av universitetsledelsen og berører bare utvalgte deler av strategiutkastet.

Innledningsvis vil NTNU gi regjeringen ros for å ha tatt initiativet til en nasjonal strategi for bærekraftig utvikling. I likhet med mange andre er vi positive til at Finansdepartementet har fått et koordinerende ansvar for å følge opp miljø- og bærekraftsspørsmål, og den direkte koblingen til arbeidet med nasjonalbudsjettet er åpenbart av stor betydning. Vi støtter også bruken av robuste indikatorer for bærekraftig utvikling som kan gjøre det lettere å velge egnede virkemidler og tiltak samt evaluere effekten av disse. Strategien er direkte knyttet til disse indikatorene, noe som bidrar til å gjøre den mer konkret. NTNU mener regjeringen har lagt vekt på de mest aktuelle og vesentlige temaområdene for bærekraftig utvikling nasjonalt og globalt, men har ikke foretatt noen spesiell analyse av indikatorsettet. Vi slutter oss imidlertid til prinsippet om at det bør være et begrenset antall indikatorer og at de er stabile over tid.

NTNU slutter opp om de prinsippene regjeringen legger til grunn for arbeidet med bærekraftig utvikling (kapittel 3). Når det gjelder virkemidlene som står til myndighetenes rådighet, har vi ingen innvendinger mot dem som er nevnt i utkastet. Vi ville likevel ha føyd *utdanning* til forskning og utvikling; kunnskap og kompetanse om bærekraftig utvikling vil bli stadig viktigere på alle nivåer og i alle sektorer av samfunnet, og utdanningsinstitusjonene vil her spille en viktig rolle.

NTNU mener strategien gir en god beskrivelse og oppsummering av status når det gjelder bærekraftig sosial og miljømessig utvikling (kapittel 4 og 5). Så langt vi kan se, er statusbeskrivelser og problemanalyser både objektive og dekkende. Dokumentet inneholder en mengde relevant, oppdatert miljøinformasjon og makter å fremstille denne på en pedagogisk måte. Strategien vil derfor kunne benyttes som referanseverk i mange sammenhenger – ikke minst hvis den endelig versjonen utrustes med en kilde- og litteraturoversikt.

Når det gjelder mål- og tiltaksdelen (kapittel 6), konstaterer vi at regjeringen holder fast ved sine høye ambisjoner slik de kom frem i Soria Moria-erklæringen, og på enkelte områder også hever

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Høgskoleringen 1, Hovedbygningen	+47 73 59 80 11	Thor Bjørn Arlov
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 80 90	Tlf: +47 73 59 81 23

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

målsettingen – for eksempel på klimaområdet. NTNU gir sin fulle tilslutning til disse målene, men vil påpeke at de gode intensjonene må følges opp av svært konkrete, omfattende tiltak. Blant de mest krevende utfordringene er trolig målet om å redusere de globale klimagassutslippene tilsvarende 30 % av norske utslipp i 1990 innen 2020, og å gjøre Norge karbonnøytralt innen 2050. Uten å gå inn i den politiske diskusjonen om fordeling av utslippskutt hjemme og ute, vil vi uansett måtte foreta store endringer i produksjon og forbruk av energi nasjonalt for å nå disse målene. Avgiftsomlegginger og kvotehandel, fortrinnsvis basert på en internasjonal karbonpris, vil utvilsomt stimulere ønsket atferd blant produsenter og forbrukere, men vil neppe være tilstrekkelig. Etterspørselen etter energi øker globalt, også i Norge. Hovedutfordringen er etter vår oppfatning å sikre forsyning av ren – eller renere – energi for en bærekraftig utvikling og for å opprettholde velferden. Produksjon av mer miljøvennlig drivstoff for transportsektoren eller biobrensel for oppvarming krever i seg selv mye energi, og skal miljøregnskapet bli positivt, må den kraften i størst mulig grad komme fra fornybare kilder. Skal vi redusere klimagassutslippene fra industriproduksjon, men samtidig opprettholde norske arbeidsplasser, må vi sørge for tilgang på ren energi. De betydelige CO₂-utslippene fra petroleumssektoren kan bare reduseres dersom installasjonene forsynes med elektrisk kraft fra fornybare kilder eller fra gasskraft med CO₂-håndtering. Energieffektivisering på alle nivåer må naturligvis stimuleres, men vi kommer neppe utenom en storstilt satsing på ny, fornybar energiproduksjon. Vindkraft, og spesielt storskala havbasert energiproduksjon (vind- og bølgekraft), fremstår som det mest løfterike alternativet i dag, men er knapt omtalt i strategien. For å utvikle og innfase denne teknologien og utnytte ressursene i stort omfang, kreves det imidlertid overordnede, nasjonale grep. En slik gjennomgripende endring av det norske energisystemet vil verken enkeltaktører, markedet eller det nåværende avgifts- og støtteregimet kunne gjøre. På dette området, og generelt når det gjelder fornybar energi, savner vi derfor en mer kraftfull strategi fra regjeringens side.

Vi konstaterer med glede at regjeringen legger vekt på utvikling av teknologi for fangst og lagring av CO₂. Det er stilt store forventninger til at Norge skal ta en internasjonal lederrolle i arbeidet, og dette er et felt NTNU og SINTEF bruker store forskningsressurser på. Vi har tillit til at satsingen på forskning og utdanning innenfor gassteknologi og CO₂-håndtering vil fortsette, men tror norske myndigheter også må være villige til å lage rammebetingelser som gjør at teknologien faktisk blir tatt i bruk i Norge. En internasjonal karbonpris som tar opp i seg de fulle kostnadene ved håndtering av CO₂ ligger trolig langt frem i tid, og inntil da vil rensing være ulønnsomt for de kommersielle aktørene. Desto viktigere er det at Norge som en rik nasjon og en avansert petroleumprodusent går foran og legger til rette for CO₂-håndtering gjennom offentlige investeringer og et hensiktsmessig avgifts- og støtteregime. Det er først når teknologien er moden og har demonstrert over tid at den virker at den har et kommersielt potensial internasjonalt. Skal Norge bli en ledende produsent og eksportør av miljøteknologi, krever det sannsynligvis tung statlig innsats i startfasen. Også på dette feltet hadde vi gjerne sett mer offensive og konkrete strategier fra regjeringens side.

Vi vil gi sterk støtte til regjeringens fokus på internasjonalt samarbeid for bærekraftig utvikling og bekjempelse av fattigdom. I denne sammenhengen ønsker vi å peke på viktigheten av urban og økologisk planlegging og utvikling av bærekraftig infrastruktur. Vi vil spesielt framheve nødvendigheten av å gjennomføre forandringer i infrastruktur og i produksjons- og forbruksmønstre som gir de nødvendige gevinster i form av energiøkonomisering og økologisk materialbruk basert på livsløpsvurderinger. Det ville være ønskelig med sterkere fokus på teknologi og teknologiskifter og på de fysiske aspektene av verden som vi ønsker å bygge samt mer målrettet bruk av forskrifter som sikrer en raskere og billigere introduksjon av nødvendig teknologi og praksis.

NTNU mener at miljøforvaltningens presentasjon av en ny rødliste i november 2006 var et viktig steg i riktig retning for å kunne drive kunnskapsbasert forvaltning og for å nå delmålet om å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Som vertsinstitusjon for Artsdatabanken vil NTNU peke på at det til denne listen pga manglende kunnskap bare var mulig å vurdere i underkant av 19 000 arter av landets mer enn 50 000 arter. De gruppene som så langt er vurdert for rødlisting omfatter arter som tradisjonelt har fått stor oppmerksomhet på grunn av tradisjonelt bruk, attraktivt utseende eller skadevirksomhet. Blant de gruppene som ikke kunne bli vurdert på grunn av kunnskapsmangel, finner vi organismer som kan være av stor interesse for fremtidig bioprospektering, jfr funnet av Cyclosporin A fra en soppart funnet i en jordprøve fra Hardangervidda i 1969.

Norge har flere ganger blitt invitert til å delta i et nordisk samarbeid ledet av den svenske ArtDatabanken som har en leksikal totaloversikt over Nordens arter som arbeidsmål. Dette samarbeidet er sannsynligvis den mest effektive løsningen for å oppnå en kunnskapsbasert forvaltning av hele det biologisk mangfold i Norge. Vi imøteser gjerne tydeligere insentiver fra regjeringen innenfor denne problemstillingen.

I kapittel 7 om oppfølging fremholder regjeringen at bærekraftsstrategien først og fremst angir hovedretninger og mål, mens konkrete tiltak vil følge av de årlige budsjettprosessene og den praktiske politikktutforming. Det er for så vidt betryggende at oppfølgingen av strategien vil bli knyttet til nasjonalbudsjettet og indikatorsettet for bærekraftig utvikling. På den måten vil man i hvert fall få avdekket eventuelle avvik. Vi tror imidlertid strategien med fordel kunne være enda mer handlingsrettet på flere områder og mindre fokusert på indirekte virkemidler som avgiftsomlegging og informasjonstiltak. Dette gjelder særlig klimautfordringen, der strategien for eksempel kunne ha hentet gode, konkrete tiltak fra Lavutslippsutvalgets innstilling.

Regjeringen legger til grunn at arbeidet med bærekraftig utvikling krever bred medvirkning fra alle deler av samfunnet. Dette er NTNU helt enig i, og vi mener at universiteter og høyskoler vil spille en nøkkelrolle i å frembringe den kunnskap og kompetanse som trengs. Miljø- og bærekraftperspektiver har allerede i lang tid gjennomsyret en rekke av NTNUs utdannings- og forskningsprogrammer, og vi ser frem til et fortsatt samarbeid med myndighetene om å styrke disse sidene av vår virksomhet.

Med hilsen

Torbjørn Digernes

Thor Bjørn Arlov
Seniorrådgiver